

शूरो हि काममन्युभ्यामाविष्टो युध्यते भृशं । हन्यमानानि गात्राणि परैर्नैवावबुध्यते ।

स संख्ये निधनं प्राप्य प्रशस्तं लोकपूजितं । स्वधर्मं विपुलं प्राप्य शक्रस्यैति सलोकतां ।

सर्वोपायैरण्मुखमातिष्ठत्यक्तजीवितः । प्राप्नोतीन्द्रस्य सालोक्यं शूरः पृष्ठमदर्शयन् ।

यत्र यत्र हतः शूरः शत्रुभिः परिवारितः । अक्षयान् लभते लोकान् यदि दैन्यं न सेवते ।

इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि राजधर्मानुशासनपर्वणि सप्तनवतोऽध्यायः ॥ ६७ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ के लोका युध्यमानानां शूराणामनिवर्तिनां । भवन्ति निधनं प्राप्य तन्मे ब्रूहि पितामह ।

॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । अम्बरीषस्य संवादमिन्द्रस्य च युधिष्ठिर ।

अम्बरीषो हि नाभागिः स्वर्गं गत्वा सुदुर्लभं । ददर्श सुरलोकस्य शक्रेण सचिवं सह ।

सर्वतेजोमयं दिव्यं विमानवरमास्थितं । उपर्युपरि गच्छन्तं स्वं वै सेनापतिं प्रभुं ।

स दृष्ट्वा परिगच्छन्तं सेनापतिमुदारधीः । अर्द्धं दृष्ट्वा सुदेवस्य विस्मितः प्राह वासवं ।

॥ अम्बरीष उवाच ॥ सागरान्तां महीं कृत्स्नामनुशास्य यथाविधि । चातुर्वर्ण्यं यथाशास्त्रं प्रवृत्ता धर्मकाम्यया ।

ब्रह्मचर्येण घोरं गुर्वाचारेण सेवया । वेदानधीत्य धर्मेण राजशास्त्रञ्च केवलं ।

अतियोनन्नपानेन पिबंश्च स्वधया तथा । अघोन् स्वाध्यायदीक्षाभिर्देवान् यज्ञैरनुत्तमैः ।

क्षत्रधर्मस्थितो भूत्वा यथाशास्त्रं यथाविधि । उदोत्तमाणः पृतनां जयामि युधि वासव ।

देवराज सुदेवोऽयं मम सेनापतिः पुरा । आसीद्योधः प्रशान्तात्मा सोऽयं कस्मादतीव मां ।

॥ इन्द्र उवाच ॥ एतस्य विततस्तात सुदेवस्य बभूव ह । सङ्ग्रामयज्ञः सुमहान् यश्चान्यो युध्यते नरः ।

सन्नद्धो दीक्षितः सर्वो योधः प्राप्य चमूमुखं । युद्धयज्ञाधिकारस्था भवतीति विनिश्चयः ।

॥ अम्बरीष उवाच ॥ कानि यज्ञे हवींश्चस्मिन् किमाज्यं का च दक्षिणा । अस्त्रिजश्चात्र के प्रोक्तास्तन्मे ब्रूहि शत
क्रतो ।

॥ इन्द्र उवाच ॥ अस्त्रिजः कुञ्जरास्तत्र वाजिनोऽध्वर्यवस्तथा । हवींषि परमांसानि रुधिरं त्राज्यमुच्यते ।

शृगालगृध्रकाकोलाः सदस्यास्तत्र पत्रिणः । आज्यशेषं पिवन्त्येते हविः प्राश्रन्ति चाध्वरे ।

प्रासतोमरसङ्घाताः खड्गशक्तिपरश्वधाः । ज्वलन्तो निशिताः पीताः सुचस्तस्याथ सत्रिणः ।

चापवेगायतस्त्रीक्ष्णः परकायावभेदनः । अजुः सुनिशितः पीतः सायकश्च सुवो महान् ।

दीपिचर्मावनद्धश्च नागदन्तकृतत्सरः । हस्तिहस्तहरः खड्गः स्फिग्भवेत्तस्य संयुगे ।

ज्वलितैर्निशितैः प्रासशक्तृष्टिसपरश्वधैः । शैक्यायसमधैस्त्रीक्ष्णैरभिघातो भवेदसु ।

सङ्घासमयविस्तीर्णमभिजातोद्भवं वज्र । आवेगाद्यच्च रुधिरं सङ्ग्रामे स्रवते भुवि ।

साऽस्य पूर्णाङ्गतिर्होमे समृद्धा सर्वकामधुक् । किञ्चि भिन्वीत्ययं शब्दः श्रूयते वाहिनीमुखे ।

सामानि सामगास्तस्य गायन्ति यमसादने । हविर्दानन्तु तस्याजः परेषां वाहिनीमुखे ।

कुञ्जराणां हयानाञ्च चर्मिणाञ्च समुच्चयः । अग्निः श्येनचितो नाम स च यज्ञे विधीयते ।

उत्तिष्ठते कबन्धोऽत्र सहस्रे निहते तु यः । स यूपस्तस्य शूरस्य खादिरोऽष्टाश्रिरुच्यते ।